

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. президента Науково-дослідного
інституту публічного права
д.ю.н., професор
С.О. Короед
«22» листопада 2024 року

ВИСНОВОК

Науково-дослідного інституту публічного права про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації кандидата юридичних наук Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти», поданої на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право»

Призначені рішенням Вченої ради Науково-дослідного інституту публічного права від 19 вересня 2024 р. № 15 рецензенти, а саме:

– Овчарук Сергій Станіславович – завідувач відділу проблем публічного права, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

– Гаруст Юрій Віталійович – заступник директора Інституту з наукової роботи, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

– Шкарупа Костянтин Вікторович – провідний науковий співробітник відділу науково-правових експертиз та законопроектних робіт, доктор юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право;

розглянувши докторську дисертацію кандидата юридичних наук Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти» (тема дисертації затверджена Вченою радою Науково-дослідного інституту публічного права від 19 листопада 2024 р., протокол № 19), наукові публікації, в яких висвітлені основні наукові результати докторської дисертації, а також за результатами фахового семінару відділу проблем публічного права від 1 жовтня 2024 р., протокол № 16, **ухвалили:**

1. Дисертаційна робота Вилкова Сергія Валентиновича, представлена на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування:

теоретичні та праксеологічні аспекти» є кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, виконаною здобувачем самостійно.

За обсягом, актуальністю, рівнем наукової новизни, практичної та теоретичної цінності, ступенем обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації робота відповідає вимогам пп. 7–9 «Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 1197 від 17 листопада 2021 року.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Автором зазначено, що інститут адвокатури на сьогоднішній день представляє з себе складне утворення, яке одночасно має об'єднувати: сукупність різноманітних осіб однієї професійної групи; недержавний інститут, який є повноцінним учасником в державно-правовому механізмі захисту прав людини і громадянина; та важливий атрибут демократичності держави. Всі ці три характеристики «інституту адвокатури» взаємопов'язані між собою. Відтак, вони потребують продуманого, взаємоузгодженого та цілісного підходу до свого забезпечення.

Сучасні розвинуті демократичні держави у власній практиці вже випробували достатньо дієвий спосіб вирішення означеної задачі. Не дивлячись на різноманітність форм її рішення, основою обраного підходу є відокремлення «інституту адвокатури» від впливу органів державної влади. Результатом такого принципу є: з одного боку, позитивне використання стимулюючого впливу ринкової конкуренції (що відбивається на кількості та якості відповідних пропозицій правничої допомоги); а з іншого, незалежність «адвокатури» забезпечує суттєве зниження адміністративного тиску на адвоката в контексті здійснення ним власної професійної діяльності, що також безпосередньо позитивно впливає на рівень якості забезпечення професійною правничою допомогою в державі.

Разом із тим, постає питання: а чи достатньо лише законодавчого декларування певних нормативно-правових гарантій для дійсно якісного забезпечення незалежності «адвокатури»? На наш погляд, вочевидь – ні, потрібні також реальні структурно-організаційні механізми. Останні мають бути реалізовані передусім за рахунок цілеспрямованого створення і належного функціонування органів «адвокатського самоврядування», адже сам лише «вільний ринок» адвокатських послуг не забезпечить достатньо швидкого та повноцінного формування відповідних органів й структур. Крім того, держава має організувати належне правове середовище, інструменти забезпечення адвокатської незалежності і шляхи взаємодії такого самоврядування з іншими державними органами та інститутами.

Отже, актуальність даного дослідження полягає в тому, щоб запропонувати концепцію адвокатського самоврядування із врахуванням існуючої на сьогодні практики правозастосування в цій сфері та наявних прогалин в його організації та функціонування з метою створення балансу між незалежністю останнього та недопущення монополії керівних органів адвокатського самоврядування.

Отже, *мета* дисертаційної роботи полягає в розробленні концепції адвокатського самоврядування через призму інституту делегування повноважень шляхом опрацювання існуючих наукових поглядів, чинного адміністративного законодавства та реалій сьогодення, а також сформулювати науково-обґрунтовані пропозиції та рекомендації щодо удосконалення внутрішньо організаційно публічно-правових відносин та адміністративно-правового регулювання адвокатської діяльності в цілому.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Обрана тема дисертаційного дослідження спрямована на виконання основних положень Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 № 5076-VI, Стратегії розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021-2023 роки, затвердженої Указом Президента України від 11.06.2021 № 231/2021, Стратегії розвитку Національної асоціації адвокатів України на 2021–2025 роки, затвердженої Радою адвокатів України від 02.07.2021 № 38, а також плану науково-дослідної роботи Науково-дослідного інституту публічного права «Правове забезпечення прав, свобод та законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин» (номер державної реєстрації 0120U105390).

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Дисертаційна робота характеризується системним підходом до предмету дослідження. Робота складається зі вступу, п'яти розділів, які містять дев'ятнадцять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Структура повністю відповідає цілям і завданням дослідження, дозволяє послідовно розглянути всі проблеми, визначені автором. Обґрунтованість положень, сформульованих у дисертації, підтверджується також критичним аналізом наявних літературних джерел юридичного та методологічного спрямувань.

Характеризуючи ступінь обґрунтованості наукових положень необхідно вказати, що методологічною основою дисертаційного дослідження виступають загальнонаукові та спеціально-юридичні методи наукового пізнання, використання яких дозволило здобувачу повністю реалізувати мету роботи та розв'язати поставлені завдання, отримавши науково-обґрунтовані висновки.

Визначення сутності, змісту та правової природи самоврядного управління в системі внутрішньоорганізаційних адміністративно-правових відносин в адвокатурі було досліджено із використанням *структурно-семантичного методу* (підрозділ 1.1). Окреслення завдань, мети та принципів діяльності адвокатського самоврядування стало можливим завдяки *системно-функціональному методу* (підрозділ 1.2). Систему нормативно-правових актів, які регламентують правові засади функціонування органів адвокатського самоврядування було охарактеризовано за допомогою *класифікації* та *структурного групування* останніх в залежності від напрямів діяльності адвокатського самоврядування (підрозділ 1.3). З'ясуванню змісту делегованих повноваження як основи

самоврядного управління в адвокатурі сприяло застосування формально-логічного методу наукового пізнання (підрозділ 1.4).

Розкриттю особливостей публічно-правового статусу органів адвокатського самоврядування, визначенню порядку та особливостей утворення, а також окреслення системи суб'єктів адвокатського самоврядування сприяло комплексне застосування таких методів як: *узагальнення, аналогії та гіпотетичного припущення* (підрозділи 2.1–2.3). *Діалектичний* метод використано при з'ясуванні особливостей організаційних форм адвокатського самоврядування (підрозділ 2.4).

Досліджуючи загальні складові функціонування органів адвокатського самоврядування було застосовано *метод наукової абстракції*, що дало можливість виділити ключові характеристики аналізованих явищ та процесів (Розділ 3).

Окресленню меж державного контролю за діяльністю органів адвокатського самоврядування сприяло *застосування формально-юридичного та аксіоматичного* методів наукового пізнання (підрозділ 4.1). З'ясуванню особливостей контролю громадських інституцій за діяльністю органів адвокатського самоврядування, а також змісту та особливостей судового контролю за діяльністю останніх стало можливим за допомогою методів *класифікації, індукції та дедукції* (підрозділи 4.2–4.3). Характеризуючи порядок, підстави та наслідки оскарження рішень адвокатського самоврядування стало можливим завдяки *компаративістському підходу та методу емпіричних узагальнень* (підрозділ 4.4).

Висвітлення зарубіжного досвіду організації та функціонування незалежних самоврядних органів адвокатури та можливість його адаптації в національну правову систему стало можливим завдяки *порівняльно-правовому* методу (підрозділ 5.1). *Герменевтичний метод* дослідження застосовано для виявлення смислу юридичного тексту актів планування з питань розвитку адвокатського самоврядування з метою виявлення актуальних критеріїв ефективності діяльності органів адвокатського самоврядування (підрозділ 5.2). *Метод моделювання* в поєднанні з методом *прогнозування* дозволили окреслити перспективні тенденції удосконалення адміністративно-правового регулювання організації і функціонування органів адвокатського самоврядування (підрозділ 5.3). В процесі підготовки дисертації також було використано низку й інших методів наукового пізнання.

Теоретичним підґрунтям дисертаційного дослідження є значна кількість наукових праць вітчизняних та зарубіжних дослідників різних галузевих наук, а саме: філософії, конституційного та адміністративного права, управління та публічного адміністрування.

Нормативну основу дисертаційного дослідження становить правовий масив різної юридичної сили, в якому містяться публічно-правові норми, що регламентують діяльність адвокатського самоврядування через призму

інституту делегування публічно-владних повноважень державою іншим суб'єктам.

Інформаційну та емпіричну базу дослідження становлять рішення, звітна документація органів адвокатського самоврядування щодо здійснення останніми своїх повноважень за окремими напрямками, а також інформаційні повідомлення та публікації про результати діяльності останніх щодо організації та функціонування органів адвокатського самоврядування. Використано також багаторічний особистий досвід роботи автора у роботі органів адвокатського самоврядування.

Наукова новизна отриманих результатів характеризується тим, що в дисертації представлена концепція адвокатського самоврядування через призму інституту делегування державою своїх публічно-владних повноважень, а також науково-обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо удосконалення адміністративно-правового регулювання зазначеної сфери суспільних відносин, запропонованих особисто здобувачем. Основні наукові положення, які виносяться на захист, такі:

вперше:

– з урахуванням аналізу прецедентної практики Європейського суду з прав людини визначено низку особливостей порядку створення та діяльності органів адвокатського самоврядування в Україні, що детермінують їх публічно-правову природу: а) створюються не за приватним волевиявленням, а на підставі Закону; б) їх діяльність передбачає самостійне вирішення питань організації та діяльності адвокатури, але в порядку й межах, встановлених Законом; в) наділені низкою адміністративних, нормотворчих, кваліфікаційних та дисциплінарних публічно-правових повноважень, окремі з яких мають характер дискреційних; г) їх діяльність, обумовлена необхідністю забезпечення незалежності адвокатури, контролю професійної діяльності задля належного виконання покладених на інститут адвокатури завдань, забезпечення доступу до правосуддя, спрямована на реалізацію публічного інтересу шляхом забезпечення надання висококваліфікованої професійної правничої допомоги в Україні, а отже – практичної реалізації засад верховенства права та досягнення цілей справедливого правосуддя;

– обґрунтовано, що в площині самоврядування адвокатури делегування повноважень слід розглядати з позиції таких диференційованих ракурсів: а) як делегування державою владних повноважень організаціям (органам) адвокатського самоврядування щодо управління професійною діяльністю, обумовлене необхідністю здійснення контролю над відповідною професійною практикою з метою забезпечення публічного інтересу шляхом захисту прав невизначеного кола осіб; б) як прояв представницької демократії, що ґрунтується на делегуванні адвокатами повноважень обраним представникам в органи адвокатського самоврядування, які виражають їх інтереси та ухвалюють рішення задля забезпечення виконання завдань адвокатського самоврядування;

– запропоновано класифікаційний поділ адміністративних процедур в діяльності адвокатського самоврядування, що включає набуття статусу

адвоката, формування та діяльності органів адвокатського самоврядування, дисциплінарне провадження, припинення або зупинення права на заняття адвокатською діяльністю, фінансово-адміністративні процедури, підвищення професійного рівня (кваліфікації) адвокатів та процедуру взаємодії адвокатів із органами адвокатського самоврядування;

- визначено контроль громадських інституцій за діяльністю органів адвокатського самоврядування як системну, ініційовану знизу та суспільно значущу діяльність інститутів громадянського суспільства, що спрямована на спостереження, аналіз, оцінювання й правове реагування на функціонування органів адвокатського самоврядування з метою забезпечення їхньої прозорості, підзвітності, дотримання професійних етичних стандартів, публічних інтересів та верховенства права у сфері реалізації права на правничу допомогу;

- судовий контроль за діяльністю органів адвокатського самоврядування схарактеризовано через подвійний теоретико-правовий дискурс (зумовлений дуалізацією правового статусу органів адвокатського самоврядування в Україні), який розширює традиційні підходи до інтерпретації його змісту та сутності публічно-правовим контекстом, аспектом їхньої участі у приватноправових відносинах;

- визначено суб'єктно-процесуальні особливості процедури оскарження рішень органів адвокатського самоврядування, що включають можливості суб'єктів права на оскарження, інституційні повноваження органів процедури оскарження (Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури та Ради адвокатів України), та специфіку розгляду скарг та наслідків рішень процедури оскарження як інструменту реалізації контрольної функції в межах внутрішньо-адміністративного провадження;

- обґрунтовано необхідність доповнення переліку завдань адвокатського самоврядування, визначених ст. 44 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», такими як: формування, забезпечення діяльності органів адвокатського самоврядування; здійснення кваліфікаційного відбору осіб, які виявили намір здійснювати адвокатську діяльність; здійснення контролю за додержанням адвокатами зобов'язань, що випливають з діючого законодавства України, присяги адвоката України, Правил адвокатської етики; вирішення питань щодо дисциплінарної відповідальності адвокатів; розробка та затвердження етичних стандартів професії, а також сприяння їх поширенню; захист професійних та соціальних прав адвокатів; забезпечення високого професійного рівня адвокатів; сприяння безперервному професійному розвитку адвокатів; представництво адвокатури в Україні та за її межами; участь у формуванні Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів у порядку, визначеному законом;

- спираючись на розкриття поняття «критерії ефективності адвокатського самоврядування» як сукупності методологічно обґрунтованих конструкцій, що використовуються зокрема з метою прийняття зважених управлінських рішень, сформовано методологічно узагальнені групи

«критеріїв ефективності» діяльності органів адвокатського самоврядування до яких віднесено: загальні, інституційні та галузеві критерії;

удосконалено:

– положення, що система суб'єктів адвокатського самоврядування, які функціонують на засадах взаємовпливу і взаємозалежності у загальносистемних процесах адвокатського самоврядування, поєднуючись стійкими системоутворювальними зв'язками та підпорядковуючись єдиній меті, складається з двох підсистем: 1) суб'єктів, які реалізують завдання адвокатського самоврядування (підсистема органів адвокатського самоврядування, що складається з компонентів нижчого порядку – загальнодержавних та регіональних органів адвокатського самоврядування); 2) суб'єктів, які забезпечують та сприяють реалізації завдань адвокатського самоврядування (підсистема Національної асоціації адвокатів України, органів та суб'єктів, що функціонують при ній), інтегрально поєднаних в організаційній та функціональній площинах в межах Національної асоціації адвокатів України як форми професійного об'єднання адвокатів;

– наукове розуміння поняття «організаційна форма адвокатського самоврядування», яке знаходиться у площині варіацій органів адвокатського самоврядування, а відтак має окреслювати вид суб'єкта, відображати сутнісні зовнішньо-організаційні та інституційні параметри, формалізовані в певній моделі функціонування типологічно подібних суб'єктів;

– розуміння компетенції органів адвокатського самоврядування в Україні як здатності забезпечувати реалізацію завдань, покладених на адвокатуру, та виконання делегованих державою функцій, що сприяють утвердженню верховенства права, захисту прав людини та свобод, а також підвищенню правової культури суспільства, що реалізується через повноваження органів адвокатського самоврядування для незалежності адвокатів, підтримки високого професійного рівня, контролю за дотриманням етичних стандартів та захистом прав адвокатів;

– розуміння обов'язковості рішень органів адвокатського самоврядування як форми реалізації внутрішньо-організаційної нормативності в межах професійного саморегулювання, що проявляється у юридичній імперативності актів управлінського характеру, прийнятих самоврядними інституціями в межах їх компетенції, які мають нормативну або індивідуальну дію щодо адвокатів як суб'єктів спеціального правового статусу для забезпечення функціональної цілісності інституту адвокатури та професійної дисципліни адвокатів;

– адміністративно-правову природу державного контролю за діяльністю органів адвокатського самоврядування в Україні через виділення спеціальних характеристик, до яких віднесено: законодавчу обмеженість; спеціалізованість; незалежність та неупередженість суб'єктів здійснення контролю; об'єктивність; інтегрованість державного контролю з професійним самоконтролем; різноманітність форм контролю; прозорість; обов'язковість гарантій захисту прав суб'єктів контролю;

дістали подальшого розвитку:

– наукові положення щодо системи правових засад функціонування органів адвокатського самоврядування як цілісної сукупності нормативно-правової та корпоративної (яка відображає такий системно-організаційний прояв самоврядного управління як «саморегулювання») основ, які представлені: а) засадами зовнішнього спрямування, що формуються поза межами адвокатського самоврядування (нормативно-правові акти); б) засадами внутрішнього спрямування – корпоративними актами органів адвокатського самоврядування, як інструментами саморегулювання;

– наукові висновки щодо правового статусу органів адвокатського самоврядування, який у системному ракурсі за своїм характером є публічно-правовим, що обумовлено єдиною метою функціонування системи суб'єктів адвокатського самоврядування, спрямованою на забезпечення публічного інтересу, але неоднорідним за змістовим навантаженням структурних елементів, що визначається різновекторним функціональним призначенням відповідних органів та детермінує необхідність диференціації їх публічно-правового статусу за превалюючим характером або внутрішнім змістом діяльності суб'єкта;

– напрямки трансформації вчинення інших юридично значущих адміністративних дій як форми діяльності адвокатського самоврядування, що спрямовано на організаційно-правове забезпечення функціонування адвокатури, створення або зміну адміністративно-правового статусу учасників адвокатської діяльності, забезпечення реалізації їхніх прав і обов'язків, а також адаптацію інституту адвокатури до змін соціально-правового середовища, особливо в умовах кризових викликів, таких як збройна агресія чи надзвичайні ситуації;

– наукові положення щодо доцільності вироблення додаткового міжнародного правового механізму моніторингу стану національних адвокатур та впливу на якість адвокатського самоврядування як перспективної тенденції удосконалення адміністративно-правового регулювання організації і функціонування органів адвокатського самоврядування в Україні.

– наукові висновки щодо перспективних напрямків удосконалення порядку створення органів адвокатського самоврядування в частині: а) стандартизації диференціювання квот представництва делегатів; б) зменшення рівня централізації повноважень на рівні Ради адвокатів України; в) права вибору форми голосування (таємної чи відкритої) конференцією адвокатів регіону, з'їздом адвокатів України; г) закріплення вимог щодо порядку оприлюднення інформації про день, час і місце початку роботи конференції адвокатів і з'їзду адвокатів.

Особистий внесок здобувача. Дисертаційне дослідження виконано здобувачем самостійно, з використанням останніх досягнень науки адміністративного права. Сформульовані в роботі висновки, пропозиції та рекомендації обґрунтовано на підставі особистих досліджень автора.

У співавторстві опубліковано три наукових праці, частка дисертанта в яких складає не менше ніж 25 %, а саме: 1) Shatrava, S., Vylkov, S., Sobol, Y.,

Maksymenko, N., & Zelenko, I. (2023). Legal guarantees of lawyers' activities with respect to the provision of free secondary legal aid in the administrative court system. *Cuestiones Políticas*, 41(77). p.p. 309-323. (дисертантом проаналізовано місце органів адвокатського самоврядування у сприянні розвитку та вдосконалення правничу допомоги). 2) Shatrava, S., Vylkov, S., Azhazha, M., Voronkova, V. and others. (2024). Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. № 22(2).p.p. 7086-7095. (дисертантом досліджено співпрацю між державними та громадськими інституціями, у тому числі органів адвокатського самоврядування, що слугує основою для побудови сучасного демократичного управління); 3) Vylkov, S., Kisiliuk, E., Baibak, A., Buhaiko, Yu., Pereverziev, D.(2024). Functional Recognition of the Bar in The Implementation of the Right to Free Legal Assistance in Ukraine. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. № 22(1). p.p 1583-1593. (дисертантом виокремлено функціональне призначення адвокатури та місце органів адвокатського самоврядування в реалізації права на безоплатну правничу допомогу).

Наукові ідеї та розробки, що належать співавторам, у дисертаційному дослідженні не використовувалися. Наукові результати та висновки, які виносилися на захист кандидатської дисертації, повторно на захист не виносяться.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що висновки та пропозиції, сформульовані у дисертації, можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* – для подальшого розроблення питань щодо сутності та особливостей функціонування органів адвокатського самоврядування (*акти впровадження Науково-дослідного інституту публічного права; Харківського національного університету внутрішніх справ*);

- *правотворчій сфері* – для вдосконалення чинного законодавства, що регламентує функціональну та інституціональну діяльність органів адвокатського самоврядування;

- *правозастосовній сфері* – з метою покращення практичної діяльності органів адвокатського самоврядування (довідка Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури);

- *освітньому процесі* – під час підготовки підручників та навчальних посібників, навчально-методичних матеріалів, а також проведенні занять з освітніх компонентів «Адміністративне право», «Судові та правоохоронні органи України», «Застосування стандартів Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод» (*акт впровадження Харківського національного університету внутрішніх справ*).

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розробки проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення і висновки було оприлюднено на міжнародних та національних науково-практичних конференціях, семінарах та круглих столах: «Правова доктрина,

правоутворення та правозастосування: проблеми зв'язку та шляхи розвитку» (м. Харків, 10 груд. 2024 р.); «Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики ХХІ століття» (Харків, 7 черв. 2024 р.); «Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи» (Анн-Арбор – Харків, 12-13 груд. 2023 р.); «Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики ХХІ століття» (Харків, 24 лист. 2023 р.); «Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики ХХІ століття» (Харків, 09 черв. 2023 р.); «Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти» (м. Дніпро, 17 берез. 2023 року); «Гуманітарні аспекти цифрового суспільства» (Харків, 8 груд. 2022 р.); «Актуальні проблеми криміналістичного та експертного забезпечення діяльності правоохоронних органів та суду в Україні» (м. Харків, 28 трав. 2021 р.); «Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії» (Київ, 10 груд. 2020 р.); «Концепція соціальної безпеки в Україні» (м. Харків, 6 лист. 2020 р.); «Актуальні питання функціонування системи кримінальної юстиції України» (м. Харків, 16 трав. 2020 р.); «Актуальні питання юридичної науки та практики» (м. Київ, 23 квіт. 2020 р.).

2. Дисертаційна робота Вилкова С.В. містить особисто отримані здобувачем науково обґрунтовані результати, а кількість та якість наукових праць опублікованих за її матеріалами відповідають Наказу МОН України № 1220 від 23 вересня 2019 року «Про опублікування результатів дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук». За матеріалами дисертації опубліковано 33 наукових роботи, а саме: 21 наукова стаття, з яких 18 опубліковано у фахових виданнях України з юридичних наук, 3 – у наукових періодичних виданнях іноземних держав, які включено до наукометричних баз даних Web of Science та Scopus, та 12 тезах доповідей і повідомлень на науково-практичних конференціях.

СПИСОК ПУБЛІКАЦІЙ ЗДОБУВАЧА ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ ***Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:***

Статті у наукових фахових виданнях України:

1. Вилков С. В. Контроль за діяльністю органів адвокатського самоврядування в Україні: адміністративно-правова характеристика. *Європейські перспективи*. 2021. № 3. С. 225-229. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2021.3.33>.

2. Вилков С. В. Принципи діяльності адвокатського самоврядування: теоретико-правовий аспект. *Право.ua*. 2021. № 4. С. 240-248. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2021.4.36>.

3. Вилков С. В. Громадський контроль як фактор забезпечення прозорості та підзвітності адвокатського самоврядування. *Наше право*. 2021. № 3. С. 248-253. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2021.3.38>.

4. Вилков С. В. Концептуальні засади ефективності діяльності органів адвокатського самоврядування. *Наше право*. 2021. № 4. С. 239-245. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2021.4.37>.
5. Вилков С. В. Адміністративно-правова природа компетенції органів адвокатського самоврядування. *Наше право*. 2022. № 4. С. 258-262. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2022.4.44>.
6. Вилков С. В. Адміністративні форми та методи діяльності адвокатського самоврядування в Україні. *Право.ua*. 2022. № 2. С. 250-253. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2022.2.35>.
7. Вилков С. В. Державний контроль за функціонуванням органів адвокатського самоврядування: питання сьогодення. *Право.ua*. 2022. № 3. С. 252-257. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2022.3.36>.
8. Вилков С. В. До питання делегованих повноважень органів адвокатського самоврядування. *Європейські перспективи*. 2022. № 3. С. 256-264. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2022.3.40>.
9. Вилков С. В. Система суб'єктів адвокатського самоврядування: нормативний та теоретико-правовий аспекти. *Європейські перспективи*. 2022. № 4. С. 293-300. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2022.4.42>.
10. Вилков С. В. Правова природа адміністративних процедур в діяльності адвокатського самоврядування. *Наше право*. 2023. № 3. С. 272-277. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2023.3.42>.
11. Вилков С. В. Дослідження критеріїв ефективності діяльності органів адвокатського самоврядування: питання сьогодення. *Право.ua*. 2023. № 4. Ч. 2. С. 294-301. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2023.4-2.46>.
12. Вилков С. В. Юридична природа та механізм судового контролю за діяльністю органів адвокатського самоврядування. *Європейські перспективи*. 2023. № 3. С. 287-294. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2023.3.40>.
13. Вилков С. В. До питання правової природи органів адвокатського самоврядування. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 2 (32). С. 817-832. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.2.62>.
14. Вилков С. В. Роль та значення адвокатського самоврядування через призму забезпечення механізму практичної реалізації верховенства права. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2024. № 3 (33). С. 608-618. DOI: <https://doi.org/10.32631/vca.2024.3.56>.
15. Вилков С. В. Деякі аспекти оскарження рішень адвокатського самоврядування: порядок, підстави та наслідки. *Європейські перспективи*. 2024. № 2. С. 384-391. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2024.2.57>.
16. Вилков С. В. Обов'язковість рішення органів адвокатського самоврядування як принцип діяльності інституту адвокатури. *Європейські перспективи*. 2024. № 4. С. 314-319. DOI: <https://doi.org/10.71404/EP.2024.4.43>.
17. Вилков С. В. Зарубіжний досвід організації та функціонування незалежних самоврядних органів адвокатури (на прикладі: Франції, Італії, Німеччини, Польщі). *Наше право*. 2024. № 3. С. 379-386. DOI: <https://doi.org/10.71404/NP.2024.3.51>.

18. Вилков С. В. Доктринальні та системні аспекти імплементації зарубіжного досвіду організації та функціонування незалежних самоврядних органів адвокатури в національну правову систему. *Право.ua*. 2024. № 3. С. 376-381. DOI: <https://doi.org/10.71404/LAW.UA.2024.3.54>.

Статті в наукових періодичних виданнях інших держав, у тому числі проіндексованих наукометричними базами даних Scopus, Web of Science:

19. Shatrava, S., Vylkov, S., Sobol, Y., Maksymenko, N., & Zelenko, I. (2023). Legal guarantees of lawyers' activities with respect to the provision of free secondary legal aid in the administrative court system. *Cuestiones Políticas*. № 41 (77), 309-323. DOI: <https://doi.org/10.46398/cuestpol.4177.21/>. (WoS).

20. Shatrava. S., Vylkov, S., Azhazha, M., Voronkova, V. and others. (2024). Organizational and Legal Cooperative Aspects between Government and Public Institutions as a Key Factor in the Formation of an Efficient and Transparent State Administration System. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. № 22(2): p.p. 7086-7095. DOI: <https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.2.00535> (Scopus).

21. Vylkov, S., Kisiliuk, E., Baibak, A., Buhaiko, Yu., Pereverziev, D. (2024). Functional Recognition of the Bar in The Implementation of the Right to Free Legal Assistance in Ukraine. *Pakistan Journal of Life and Social Sciences*. № 22 (1). p.p 1583-1593. DOI: <https://doi.org/10.57239/PJLSS-2024-22.1.00109>. (Scopus).

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

22. Вилков С.В. Ефективність функціонування адвокатського самоврядування в контексті європейського вибору України. *Правова доктрина, правоутворення та правозастосування: проблеми зв'язку та шляхи розвитку* : тези доп. учасників II Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 10 груд. 2024 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2024. С. 66-70. DOI: <https://doi.org/10.32782/PPSS.2024.2.18>. URL: <https://doi.org/10.71404/PPSS.2024.2.18>

23. Вилков С.В. Деякі аспекти реалізації адміністративних інструментів в діяльності адвокатського самоврядування України. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття*: тези доп. учасників IX Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 7 черв. 2024 р.); Наук.-дослід. ін-т публ. політики і соц. наук. Харків: НДІ ППЧН, 2024. С. 91-93. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20240607/article/view/vylkov.

24. Вилков С.В. Дослідження практики ЄСПЛ щодо правомірності законодавчих положень стосовно обов'язкового членства адвокатів у Національній асоціації адвокатів України як органу адвокатського самоврядування. *Протидія дезінформації в умовах російської агресії проти України: виклики і перспективи* : тези доп. учасників міжн. наук.-практ. конф. (Анн-Арбор - Харків, 12-13 груд. 2023 р.) ; Наук.-дослід. ін-т публ. політики і соц. наук. Харків: НДІ ППЧН, 2023. С. 407-411. <https://doi.org/10.71404/PPSS.2023.1.113>.

25. Вилков С.В. Роль та значення адвокатського самоврядування. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття* : тези доп. учасників VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків,

24 лист. 2023 р.) ; Наук.-дослід. ін-т публ. політики і соц. наук. Харків: НДІ ППЧН, 2023. С. 205-207. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20231124/article/view/vylkov.

26. Вилков С.В. Дослідження юридичних аспектів адміністративних процедур в системі адвокатського самоврядування. *Теоретичні питання юриспруденції і проблеми правозастосування: виклики XXI століття* : тези доп. учасників VII Всеукр. наук.-практ. конф. (Харків, 09 черв. 2023 р.) ; Наук.-дослід. ін-т публ. політики і соц. наук. Харків: НДІ ППЧН, 2023. С. 172-174. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20230609/article/view/vylkov.

27. Вилков С.В. Адвокатура в реалізації права на безоплатну правову допомогу. *Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти*: матер. VII міжнародної науково-практичної конференції (м. Дніпро, 17 березня 2023 року). Дніпро : ДДУВС, 2023. С. 55-57.

28. Вилков С.В. Дослідження правової природи самоврядного управління в адвокатурі. *Гуманітарні аспекти цифрового суспільства* : тези доп. учасників міжн. наук.-практ. конф. (Харків, 8 груд. 2022 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2022. С. 149-153. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20221208/article/view/vylkov.

29. Вилков С.В. Роль громадських інституцій у контролі за діяльністю адвокатського самоврядування. *Актуальні проблеми криміналістичного та експертного забезпечення діяльності правоохоронних органів та суду в Україні* : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (Харків, 28 трав. 2021 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2021. С. 129-131. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20210528/article/view/vylkov

30. Вилков С.В. Окремі аспекти публічно-правового статусу органів адвокатського самоврядування. *Людина, суспільство, держава: актуальні питання правового регулювання взаємодії*: тези доп. учасників. наук.-практ. конф. (Київ, 10 груд. 2020 р.). Київ: НДІ СБППФБ, 2020. С. 95-99. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201210a/article/view/vylkov.

31. Вилков С.В. Державний контроль: аспект функціонування органів адвокатського самоврядування. *Концепція соціальної безпеки в Україні* : тези доп. учасників наук.-практ. конф. (Харків, 6 лист. 2020 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2020. С. 10-12. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20201106/article/view/vylkov.

32. Вилков С.В. Дослідження концептуальних засад ефективності діяльності органів адвокатського самоврядування. *Актуальні питання функціонування системи кримінальної юстиції України*: тези доп. учасників Наук.-практ. онлайн-сем. (Харків, 16 трав. 2020 р.). Харків: НДІ ППЧН, 2020. С. 62-66. URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20200516/article/view/vylkov.

33. Вилков С.В. Делеговані повноваження органів адвокатського самоврядування: доктринальні та практичні аспекти. *Актуальні питання юридичної науки та практики* : тези доп. учасників I Наук.-практ. онлайн-

конф. (Київ, 23 квіт. 2020 р.). Київ: НДІ ППСН, 2020. С. 179-183.
URL: https://library.pp-ss.pro/index.php/ndippsn_20200423/article/view/vylkov.

3. Дисертаційна робота Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти», відповідає паспорту спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

4. Дисертаційне дослідження Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти» є завершеним науковим дослідженням, яке спрямовано на розроблення сучасної концепції адвокатського самоврядування через призму інституту делегування повноважень шляхом опрацювання існуючих наукових поглядів, чинного адміністративного законодавства та реалій сьогодення.

Одержані автором науково обґрунтовані результати вирішують важливі для адміністративно-правової науки завдання, мають практичну та теоретичну цінність. Робота визначає, доповнює та уточнює низку положень теоретичного, правового та практичного характеру, є своєчасною й корисною науковою працею.

Дисертація містить наукові положення та нові науково обґрунтовані результати на основі одержаних особисто здобувачем достовірних висновків, що синтезують накопичену у змісті інформацію відповідно до сформульованих у вступі загальної мети і конкретних завдань. Дисертаційне дослідження характеризується єдністю змісту, свідчить про особистий внесок здобувача в адміністративно-правову науку щодо розв'язання важливої теоретичної та ряду прикладних проблем.

Аналіз тексту дисертації свідчить про відсутність порушення автором вимог академічної доброчесності. У роботі наявні посилання на джерела інформації у разі використання наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів інших авторів; дотримано вимоги норм законодавства про авторське право; надано достовірну інформацію про результати наукової діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Рекомендація дисертації до захисту. Дисертація є логічно завершеним самостійним дослідженням актуальної наукової проблеми, що містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які розв'язують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі науки адміністративного права. Вона відповідає вимогам п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

У результаті попередньої експертизи дисертації Вилкова С.В. і повноти публікації основних наукових результатів дослідження

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів докторської дисертації Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Вилкова С.В. відповідає спеціальності 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право» та вимогам п. п. 7–9 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197.

3. Рекомендувати дисертацію Вилкова Сергія Валентиновича «Адміністративно-правові засади адвокатського самоврядування: теоретичні та праксеологічні аспекти» до подання на спеціалізовану вчену раду за спеціальністю 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право, інформаційне право».

Рецензент:

**завідувач відділу проблем публічного права
Науково-дослідного інституту
публічного права
доктор юридичних наук, професор**

С.С. Овчарук

Рецензент:

**заступник директора
Інституту з наукової роботи,
доктор юридичних наук, професор**

Ю.В. Гаруст

Рецензент:

**провідний науковий співробітник
відділу науково-правових експертиз
та законопроектних робіт
Науково-дослідного інституту
публічного права,
доктор юридичних наук, старший дослідник**

К.В. Шкарупа